

Offshoreindustriens Bransjeforening

Norsk Industri Olje & Gass

Stiftet 27. februar 1990

ÅRSBERETNING 2015

1. STYRET/ ADMINISTRASJON

Styret

På foreningens årsmøte den 14. april 2015 ble nytt styre valgt som følger:

Styreleder:	Jan Skogseth, Aibel	gjenvalg
Nestleder:	Jan Arve Haugan, Kværner	gjenvalg
Styremedlemmer:	Arild Selvig, FMC Technologies Per Harald Kongelf, Aker Solutions Dag Strømme, Bilfinger SE Torkild R. Reinertsen, Reinertsen Pål Helsing, Kongsberg Oil & Gass	gjenvalg gjenvalg gjenvalg gjenvalg ny (tidligere vara)
Varamedlemmer:	Simonetta Brossa Hoel, Siemens Terje Olav Hansen, Norlense	ny ny

I løpet av året har Pål Helsing gått ut av styret på grunn av jobbskifte.

Det har vært avholdt 6 styremøter i 2015 i tillegg til kontaktmøter med medlemsbedrifter, diverse telefonkonferanser, ledelsesmøter med oljeselskaper og myndigheter samt prosjekt- og tema-møter med flere av styrets medlemmer og deltagere fra medlemsbedrifter. I tillegg har styret det faglige ansvaret for Offshore Strategikonferansen. Styret har etablert en bredt sammensatt programkomite for dette arbeidet.

Administrasjon

Bransjesjef: Runar Rugtvedt
Fagsjef: Hans Petter Rebo

2. Valgkomiteen

På foreningens årsmøte den 14. April 2015 ble valgkomite valgt som følger:

Leder:	Ståle Kyllingstad, IKM	gjenvalg
	Torleif Gram, Aker Soutions	gjenvalg
	Terje Skogen, FMC Technologies	gjenvalg

3. Medlemmer

Pr. 31.12.15 hadde bransjeforeningen Olje & Gass (O&G) **290** medlemsbedrifter med 37.300 årsverk. Dette er økning på ca 40 medlemsbedrifter sammenlignet med 2014, og det høyeste i bransjeforeningens historie. Særkontingenten for bransjeforeningen ble på årsmøtet i 2015 satt til kr 0,-

4. Mål og arbeidsoppgaver

Styret har gjennomgått og revidert bransjeforeningens strategiplan der hovedmål, arbeidsoppgaver og samarbeidsfora definerer basis for arbeidet:

Strategi for Norsk Industri Olje & Gass

Mål 2015-2018	Langsiktig og lønnsom teknologiindustri innenfor olje og gass og maritim fornybar		
Strategiske områder	Strategiske mål		
Aktivitet på norsk sokkel	Høy leteaktivitet	Mange nye prosjekter og videreutvikling av eksisterende felt	Arbeide for Konsekvensutredning for Lofoten, Vesterålen og Senja
Konkurranseskraft	Gode effektiviserings- og kostnadsreducerende tiltak i industrien	Fornuftige insentiver i oljeselskapenes kontraktstrategier, bruk av kontrakter og standarder	<ul style="list-style-type: none"> • Konkurransedyktige lønns- og arbeidsbetingelser • Gode rammevilkår
Internasjonalt	Økt internasjonal konkurransekraft i samarbeid med INTSOK	Gode eksportfremmende virkemidler	
Kompetanseutvikling, rekruttering	Styrking av FoU innenfor petroleum og maritimt fornybar energi	Aktiv utvikling og bruk av OG21, Demo 2000 og <u>Petromaks II</u>	Styrke bransjerelevant utdanning og rekruttering
Profilering, omdømme	Profilere industriens verdiskaping, sysselsetting, utadvendt virksomhet	Profilere bransjens bidrag til sikkerhet og miljøeffektiv petroleumsvirksomhet	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivt arbeid i Konkraft • Godt omdømme og industriell forståelse

Rev 1, 15.10.15

Viktige fora og samarbeidsarenaer

O&Gs visjon, mål og strategier skal utøves i alle fora hvor O&G er representert eller som vi samarbeider med. Stikkord er felles holdninger, og viktige møteplasser er:

- Offshore Strategikonferansen (OSK)
- Konkraft, deltagelse i arbeidsutvalget og råd samt arbeidsgrupper:
  - o Nordområdegruppe
  - o Klimagruppe inkludert veikart for norsk sokkel
- Standardkontraktstyret (SKS) og Forhandlingsutvalg (FU)
- NORSOK-arbeid, deltagelse i Sektorstyret for petroleums-standardisering
  - o NORSOK-studie
  - o Kontakten med Norsk olje og gass, Norges Rederiforbund, Standard Norge og OED.
- Juridisk Forum (Bransjeforeningen intern)
- Forum for hydrokarbonlekkasjer
- OG21
- DEMO 2000
- PETROMAKS
- Norges Forskningsråd
- Sikkerhetsforum (Ptil)
- HMS-rådet i Norsk Industri (intern)
- INTSOK
- Petroleumsdagene og andre rekrutteringsarrangement på Universiteter og annen utdanning
- Nasjonalkomiteen for WPC og programkomite for «WPC leadership conference» i Tromsø
- Euronet (Samarbeid mellom bransjeorganisasjoner innen olje og gass i Nord- Europa)
- Øvrige konferanser, debattmøter, høringsuttalelser og studier.

5. Faglig virksomhet

I året som har gått har følgende saker stått sentralt og er beskrevet i delkapitlene under:

5.1 Næringspolitisk virksomhet

5.2 Aktivitetsnivå og bransjebeskrivelse: Utsikter, nåsituasjon, aktivitetsnivå og tiltak for økt konkurransekraft (kontrakt, standarder, teknologi osv.)

5.3 KonKraft

5.4 Samarbeidsforum for leverandører og operatører om reduksjon av risiko ifm. Hydrokarbonlekkasjer

5.5 Juridisk Forum

5.6 Standard samarbeidsavtaler for forsknings- og utviklingsprosjekter innen olje- og gassektoren

5.7 Forskning og utvikling, OG21 nasjonal strategi, Petromaks og Demo2000

5.8 HMS-arbeid gjennom HMS rådet

5.9 INTSOK

5.1 Næringspolitisk virksomhet

Som interesseorganisasjon for olje, gass- og maritim fornybar leverandørindustri, står arbeidet med å markedsføre industriens betydning, situasjonsbeskrivelse og forhold knyttet til industripolitiske rammebetingelser meget sentralt. Dette arbeidet krever god kontakt og hyppig møtevirksomhet med Regjering, Stortingskomiteer, partiapparatene og myndighetsapparatet for øvrig. Et godt samarbeid med Norsk olje og gass, Rederiforbundet, LO, Fellesforbundet og Industri & Energi gjennom KonKraft muliggjør at våre saker kan legges frem med betydelig tyngde samt at det er åpen dialog med sentrale aktører.

Bransjeforeningens engasjement og kapasitet ligger i evnen og mulighetene til å engasjere tillitsmannsapparatet og den enkelte bedrift, dvs. styremedlemmer og spesialister fra medlemsbedriftene. Deri ligger bransjeforeningens faglige og næringspolitiske tyngde. I 2015 har bransjeforeningen engasjert seg i svært mange sammenhenger og skapt en tung, faglig enhet som utad har virket homogen og samlende. Mange bedriftsrepresentanter har nedlagt en betydelig innsats for fellesskapet i 2015. Næringspolitisk er også Konjunktur-rapporten fra Norsk industri sentral. I 2015 var det som vanlig bransjebeskrivelser og tall fra våre medlemsbedrifter, i tillegg til kapitler fra Rystad Energy og INTSOK om olje- og gass-næringen. Denne har vært presentert for sentrale myndigheter og andre relevante i tillegg til stor profilering og mediadekning.

Myndighetskontakt og møter med oljeselskap

I 2015 har det vært vesentlig for styret og administrasjonen å holde en god dialog med både myndigheter og oljeselskaper om petroleumsindustriens hovedutfordringer som i all hovedsak har vært den dramatiske aktivitetsnedgangen. Det har vært avholdt flere møter mellom styret/administrasjonen og embetsverket i OED gjennom året. Aktuelle temaer har vært aktivitetsnedgangen, investeringer, ordresituasjonen og belegg i industrien, standarder (NORSOK), forhandlingene av standardkontrakter, forskning og utvikling, virkemidler, forvaltningsplaner, prosjekter og konkurransekraft.

Møter med Olje- og energi-ministeren og OED forøvrig

Følgende møter har vært avholdt med OED:

- 15.januar, aktivitetssituasjonen
- 2. februar, Konjunkturrapporten
- 20. oktober, Toppledermøte med OED (deltagere: Lier-Hansen, Skogseth, Haugan og Kongelf)

Utover dette har det vært avholdt flere møter med OED vedr. NORSOK-arbeidet og Standardkontraksarbeidet.

Kontaktmøter: Statoil, øvrige oljeselskap, OD og Petoro

Det har vært gjennomført følgende møter mellom styret/administrasjonen og oljeselskap m.fl.:

- Statoil, Fornebu, 12. februar (Lier-Hansen, Rugtvedt)
- Statoil, Fornebu, 7. april (Styret/ adm)
- Norges Bank, Oslo 21. mai (Sunde, Rugtvedt)
- Petoro, Stavanger 12. juni (Styret/ adm)
- Statoil, Fornebu, 19.juni (Styret/ adm)
- BP, Stavanger, 14. september (Styret/ adm)
- Oljedirektoratet. 15. september (Styret/ adm)
- Petoro, Oslo 12. oktober (Lier-Hansen, Sunde, Rugtvedt)
- Statoil, Fornebu, 26. oktober (Styret/ adm)

Utover dette har andre oljeselskap blitt invitert inn til å holde presentasjoner på våre åpne medlemsmøter og på offshore strategikonferansen.

Konferanser og profilering

For å profilere foreningen og bidra til at våre strategiske mål kan oppfylles har både administrasjonen og styremedlemmer deltatt i og gitt foredrag ved sentrale konferanser og arrangementer, eksempelvis:

Petroleums- og Energidager, Arctic Frontiers, Landanleggskonferansen, WPC-Conference i Tromsø, Statoil day, Modifikasjonskonferansen, Industrikonferansen i Bodø, Fornybarkonferansen i Bergen, Oljepolitisk konferanse i Sandefjord, ONS Norway, Feltutviklingskonferansen, Intsok Intenational day, Subsea Valley konferansen, Verftskonferansen i Ålesund, ZERO konferansen, Nordområdekonsferansen i Harstad, LOs olje-politiske årskonferanse i Bergen, OG 21 Forum, Sektorstyret petroleum, PTILs dokumentasjonsprosjekt, medlemsmøter, Moss Næringsforening (Olje og gass), Offshore drift og vedlikehold, TEKNA-møter og næringsklynger som Telemark offshore, NODE og NCE'ene.

Norsk Industri har arrangert 5 kurs og vi har holdt 2 seminarer i Stavanger og Oslo med Norsk olje og gass med høy deltagelse om de nye standardkontraktene. Det har vært offentlige signeringer av disse. Juridisk Forum har blitt etablert og markert seg ved flere arrangement som en stor juridisk ressurs og ansikt utad for oss.

OSK 2015: Offshore Strategikonferanse i Stavanger, 1.-3. februar 2015

Konferansen arrangeres i samarbeid med Conventor. Det var meget mindre deltagelse enn i 2014, men svært gode tilbakemeldinger fra de ca. 250 deltagerne. Det var som vanlig bred sammensetning både i program og programkomite. Temaer var:

- Hvordan kommer vi dit vi skal?
- En langsiktig industri
- Effektivisering og forenkling
- Omdømme blant de unge og "det grønne skiftet"
- Prosjekter og marked

Seminarer og kurs:

Bransjeforeningen har i 2015 promotert kurs arrangert av Industriskolen. Et eget tilbud om prosjektledelse utviklet i samarbeid med Metier er tilbudt medlemsbedriftene. Industriskolen har hatt presentasjoner på medlemsmøter og de har hatt stand på bl.a. Offshore Strategikonferansen i Stavanger

Rekruttering og omdømme

Norsk Industri og Bransjeforeningen har hatt et godt engasjement gjennom året med positiv profilering av industrien og engasjement for økt rekruttering av ungdom til realfagsstudier.

Master på heltid

Norsk Industri og NTNU opprettet høsten 2015 en erfaringsbasert mastergrad innen olje- og gassteknologi ved NTNU. Tilbudet retter seg mot ingeniører med bachelorgrad som ønsker å ta mastergrad ved siden av full jobb, eller ingeniører med mastergrad som ønsker å ta enkeltfag ved NTNU.

Norsk Industri og NTNU startet høsten 2015 opp en erfaringsbasert mastergrad innenfor olje og gass. Bildet er tatt fra inngåelsen av kontrakten.

World Petroleum Council

Bransjesjef Runar Rugtvedt deltar i den nasjonale komiteen fra Norsk Industri. Arbeidet med program for WPC Congress i Istanbul 2017 er startet opp i nasjonalkomiteen.

Norge ble tildelt et pilot-arrangement for 2015. Dette var WPC leadership conference med temaer: Cooperation, Sustainability, Responsibility. Konferansen ble gjennomført med stor suksess i Trømsø 26.–28. mai 2015. Runar Rugtvedt var medlem av programkomiteen, og flere av våre medlemsbedrifter hadde gode innlegg på denne globale konferansen.

Dialogmøter Olje & Gass

Sammen med Norsk olje & gass og NHOs regionkontorer har Bransjeforeningen både vært medarrangør og deltatt på dialogmøter i ulike regioner. Møtene har vært svært godt besøkt av politikere og regionale næringslivsledere.

Permitteringsregelverket

I 2014 ble permitteringsregelverket endret hvor blant annet antall dager hvor bedriften må betale lønn for er økt fra 10 til 20. Videre er antall uker man kan være permittert redusert til 26 uker. Bransjeforeningen og Norsk Industri har vært meget kritisk til dette, og har utøvet betydelig press på å få regelverket til å passe med dagens behov for å unngå oppsigelser der permittering kan være et alternativ. Regjeringen reverste endringer i 2015, og Norsk Industri, KonKraft og andre benytter de fleste anledninger til å presse på for 52 uker.

Vikarbyrådirektivet

Norsk Industri og hele bransjen har også gjennom 2013 og 2014 hatt et stort engasjement og trykk på å få utsatt implementering av loven. Vikarbyrådirektivet gjør innleid arbeidskraft, spesielt fra utlandet svært mye dyrere. Dette svekker vår konkurransevne dramatisk. Nå er det fokus på å få inn en unntaksbestemmelse som i hovedsak gir unntak når de bruker faste ansatte og har tariffavtale.

Vårt mål er nå å få en forskrift til loven, der det blant må gjøres unntak for bemanningsforetak som bruker fast ansatte arbeidstakere og er bundet av tariffavtale. Ansatte i slike foretak følger egen tariffavtale.

Sanksjoner mot Russland

I kjølvannet av Russlands involvering på Ukrainsk jord, innførte regjeringen restriktive tiltak mot Russland 15. august 2014 og besluttet å skjerpe tiltakene 10. oktober. De norske reaksjoner og tiltak er på linje med tiltakene innført av EU 31. juli og 12. september. Tiltakene er regulert gjennom en egen forskrift og forvaltes av UD. Sanksjonsområdet omfatter blant annet oljerelaterte leveranser. Dette medførte at en rekke av våre medlemsbedrifter måtte sende inn søknader om dispensasjoner. Administrasjon har hjulpet til og fulgt opp enkeltsøknader når selskapene har ønsket dette. Egne møter med UD har blitt avholdt.

Flere leverandørbedrifter har over år jobbet med russiske kunder i oljeindustrien, og det er et potensielt meget stort marked. Sanksjonene mot Russland er kommersielt krevende. Betydningen vil tilta i tiden fremover, ettersom både de norske bedriftene jobber frem større kontrakter og de internasjonale sanksjonene demper aktivitetsnivået i Russland.

Jurdisk forum

Et eget Juridisk Forum for medlemsbedriftene i Norsk Industri ble forberedt i 2014 og startet opp i 2015 etter ønske fra administrasjonen og bransjestyret.

Arctic Economic Council (AEC)

Arctic Economic Council ble etablert i september 2014 i Iqaluit, Canada. Formålet med AEC er å være en pådriver for næringsutvikling i Arktis gjennom erfaringsdeling, teknologisk utvikling, standarder og annet internasjonalt samarbeid. Intensjonen er dessuten at AEC skal være det *foretrukne rådgivende organet for Arktisk Råd* i spørsmål som omhandler næringsutvikling på tvers av industrier og land i Arktis.

Norsk Industri har besluttet å delta i AEC Norge, støtte organisasjonen økonomisk og vurdere å melde inn deltakere i i styringsgruppe, utvalg mm.

AEC Norge skal arbeide bredt og i et samarbeid mellom organisasjoner og bedrifter som har interesser i å utvikle forretningsmulighetene i Arktis og fremme norske næringslivsinteresser. Formålet med dette mandatet er å konkretisere arbeidsmåte og beslutningsprosesser for AEC Norge.

INTSOK-prosjektet "Arctic and Cold Climate Solutions" – Markedsmuligheter i Nordområdene

Et eget Juridisk Forum for medlemsbedriftene i Norsk Industri ble forberedt i 2014 og startet opp i 2015 etter Norsk Industri har bidratt til etableringen av dette prosjektet i 2015 og støtter dette finansielt.

Prosjektet skal identifisere norsk arktisk og kaldt klima teknologi og løsninger, definere behov i markeder og prosjekter, og har som mål å kommersialisere norsk arktisk og kaldt klima teknologi, løsninger og "best practice".

Prosjektet går over tre år og medlemmene i bransjeforeningene kan delta i prosjektaktivitetene. Bransjeforeningen Olje & Gass og Teko Bransjeforening sitter i styringsgruppen. Det skal holdes totalt 11 nettverksmøter forskjellige steder i landet i prosjektperioden.

Av relevante fagområder i prosjektet kan nevnes:

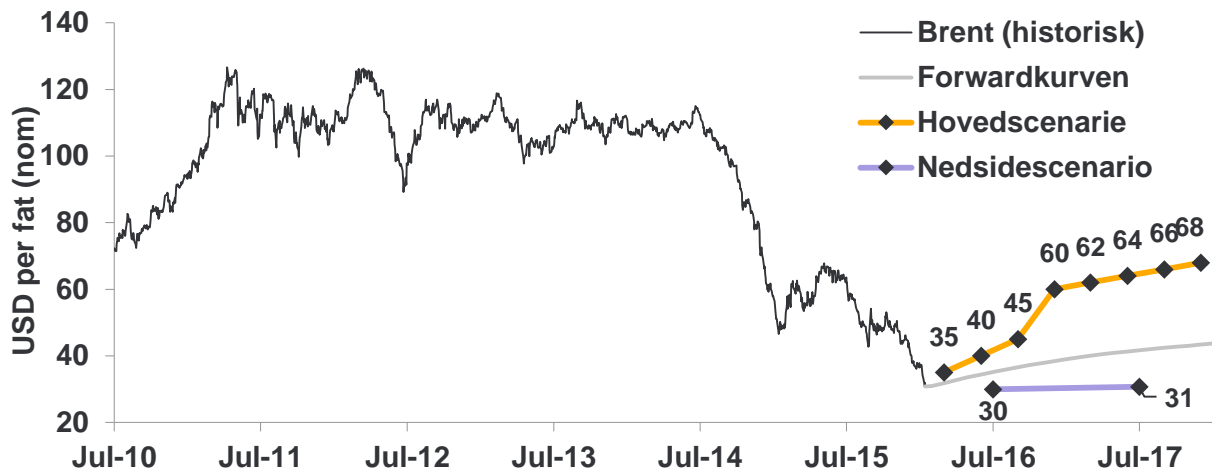
- Design and construction of vessels and platforms
- Environmental protection
- Monitoring systems and oil spill response
- Subsea installations and pipelines
- Property and personnel protection

5.2 Aktivitetsnivå og bransjebeskrivelse: Utsikter, nåsituasjon, aktivitetsnivå og tiltak for økt konkurransekraft (kontrakt, standarder, teknologi osv.)

Kapittelet er i stor grad hentet fra Norsk Industris konjunktur-rapport for 2015. Vi er inne i en utfordrende periode for petroleumsvirksomheten. Prosjekter utsettes, aktivitet og investeringer reduseres og selskapene reduserer bemanningen. Vi har fått et brått omslag etter en lengre enn 10 års oppgangsperiode. Da er det viktig og vanskelig å ha det langsiktige perspektivet.

Det er store gjenværende ressurser på norsk sokkel som gir grunnlag for en lønnsom næring i mange tiår. Men det er altså krevende å ta langsiktige beslutninger i denne settingen. Et høyt kostnadsnivå kombinert med det sterke fallet i oljepris gir utfordringer.

Brent oljepris historisk, Rystad Energys hovedscenarior samt forwardkurve og nedside-scenarior

Oljeprisen er ventet å forbli lav i 2016, men forventes å vokse igjen i 2017 og utover. Kilder: Bloomberg og Rystad Energy analyse

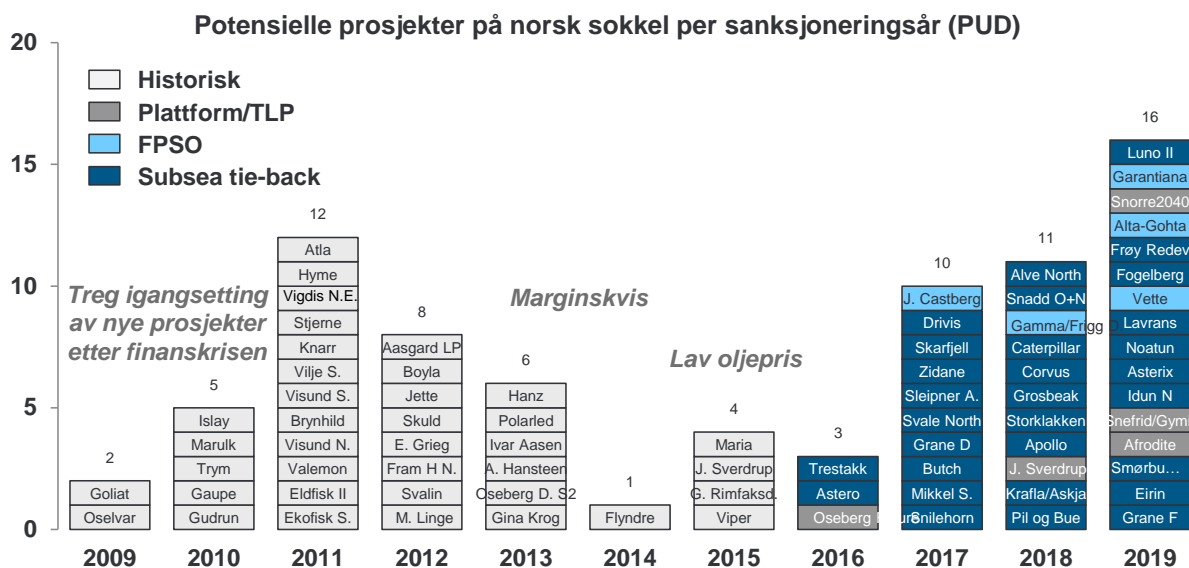
Derfor er det viktig at næringen både oljeselskap og leverandørindustri i samarbeid klarer å gjøre noe med det høye kostnadsnivået gjennom høyere effektivitet, ny kostnadsreducerende og energieffektiv teknologi og økt standardisering. Her har industrien samarbeidet og jobbet godt de siste 2 årene. I tillegg bør det unngås at kapitalbegrensninger stopper tidskritiske og lønnsomme prosjekter. Eksisterende infrastruktur bør bli utnyttet, slik som prosessanleggene på plattformer, rørledninger og landanlegg. Et kortsiktig fokus på lønnsomhet kan stå i motsetning til god langsiktig ressursforvaltning. Dagens situasjon gir betydelige utfordringer:

- Prosjekter utsettes
- Rigger og offshore fartøyer legges i opplag
- Viktige investeringer blir utsatt
- Kompetanse og fagmiljøer forvitrer
- Rekruttering på lengre sikt
- Beslutninger preget av kortsiktighet
- Kraftig redusert aktivitet innenfor områder som vedlikehold og modifikasjon

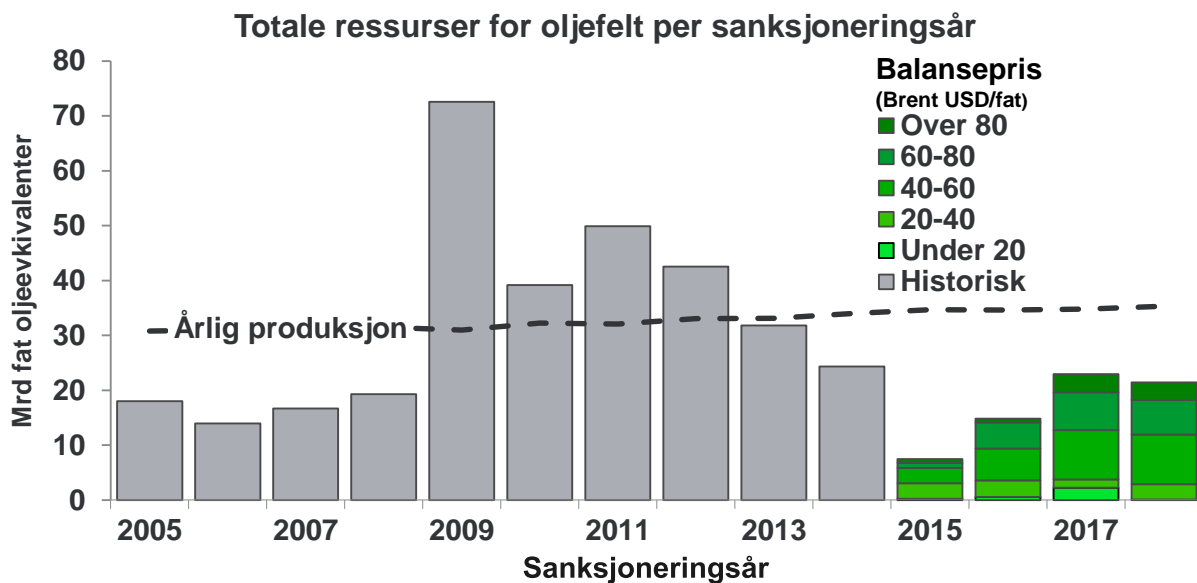
Lavere investeringer i petroleumsvirksomhet i 2016

Investeringene på norsk sokkel går ned med 22 milliarder kroner (-11,3 %) fra 2015 til 2016 viser tall fra Statistisk Sentralbyrå (SSB). I 2016 forventes det investeringer på 171 milliarder kroner mot en forventning på 193 mrd kr i 2015. I 2014 var investeringene i petroleumssektoren på rekordhøye 214 mrd kr. Dette betyr altså en reduksjon av investeringsnivået på sokkelen med over 20 prosent siden 2014 ifølge SSB. Det er særlig anslagene for investeringer innen letevirksomhet, felt i drift og rørtransport som er redusert, mens tallene indikerer moderat oppgang innenfor kategoriene feltutbygging, landvirksomhet samt nedstengning og fjerning. For perioden 2017-2018 betyr byggingen av det store Johan Sverdrup feltet at SSB forventer et økt investeringsnivå i denne perioden, men deretter en ny fallende trend dersom ikke nye prosjekter av betydelig størrelse blir vedtatt i utbygd.

Det forventes få nye tildelinger av nye plattformer de nærmeste årene. Kandidater for PUD-godkjenninger har en *backlog* med prosjekter som potensielt kan realiseres ved høyere oljepris og lavere kost. Kilde: Rystad Energy analyse

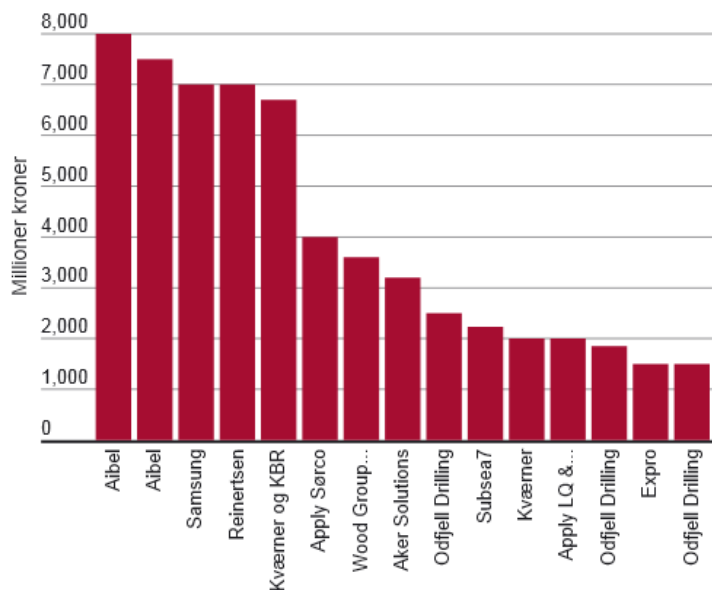
Rekordlav sanksjonering av nye prosjekter i 2015, høyere aktivitet krever høyere oljepris. Kilder: Rystad Ucube, Rystad Energy analyse

For leverandørindustrien er aktivitetsnivået innenfor vedlikehold og modifikasjon et viktig marked. Tallene for dette er ikke med i investeringsanslagene. Dette markedet er halvert, men det forventes at dette tar seg noe opp igjen i 2016.

Selv om petroleumsvirksomheten i Norge i fjor var vært preget av uro, kostnadskutt, nedgang i aktivitet og massive nedbemanninger, har det blitt tildelt mange viktige og store kontrakter til norske leverandører i 2015. De fleste av disse går over flere år og mange av rammekontraktene innenfor V&M har en varighet på inntil 10 år, mens rammekontraktene for isolasjon, stillas og maling har inntil 15 års varighet.

De 15 største kontraktene for norsk sokkel har en verdi på over 53,5 milliarder kroner.

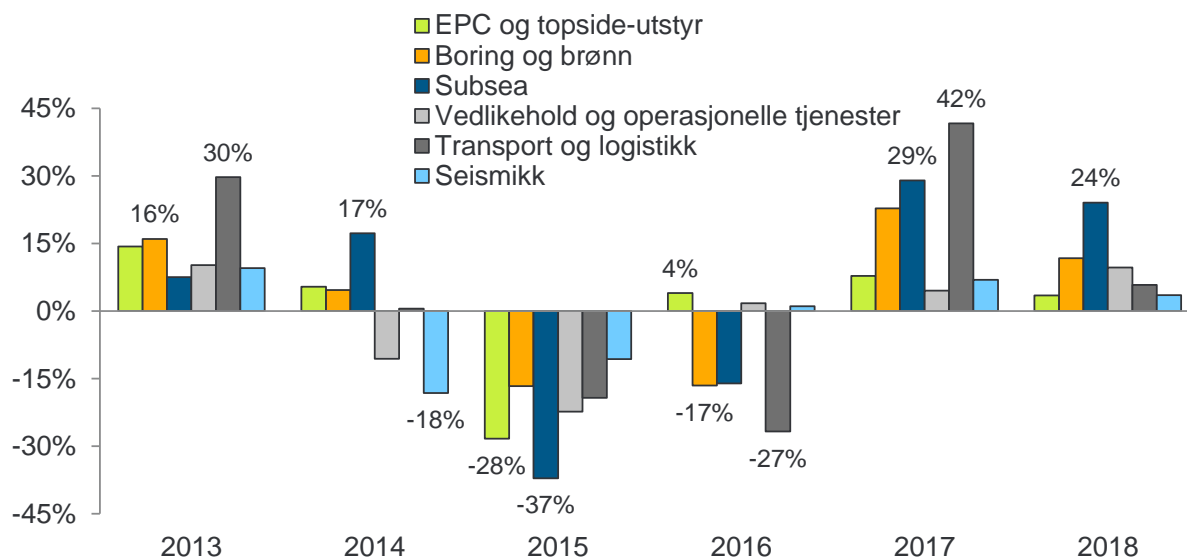

Felt under utbygging

De siste 4 årene har et rekordstort antall feltutbygginger til norsk sokkel pågått samtidig. Gudrun og Edvard Grieg-feltet har blitt ferdigstilt og har nylig kommet i produksjon. Plattformdekkene til disse har blitt bygget henholdsvis hos Aibel i Haugesund og Kværner på Stord. Disse har i stor grad blitt levert på tid og kost. Plattformdekkene eller flyterne til de øvrige feltene bygges i Asia, mens engineering til disse i all hovedsak har blitt gjennomført av vestlige engineeringmiljøer. Statoils første byggeprosjekt i Asia var Valemon-plattformen. Denne ble levert av Samsung til rett tid, men ikke uten betydelig oppfølging og tilstedeværelse av kunde og vestlige leverandører. Plattformdekket til Ivar Aasen-feltet, bygges for Det norske i Singapore, og går foreløpig etter planen. Alle øvrige prosjekter går dessverre ikke i henhold til planene, og noen er sterkt forsinket. Goliat-flyteren som er bygget på vegne av ENI, ble 2 år forsinket fra verftet, og har ligget på feltet utenfor Hammerfest i over et halvt år for utbedring av feil og kvalitetsavvik og oppstart blir i 2016. Utbedringer og klargjøring har blitt utført av norske leverandører. Prosjektet har hittil fått en kostnadsøkning på over 16 milliarder kroner.

Plattformdekket til Martin Linge som bygges for Total er et annet prosjekt som også har fått betydelige overskridelser på kost og tid. På slutten av fjoråret måtte Statoil meddele at Aasta Hansteen flyteren blir et år forsinket og plattformdekket til Gina Krog får også en sprekke på tid. Disse utsettelsene påvirker aktivitetsnivået til en rekke leverandører både i 2016 og 2017. Selv om ferdigstilling av disse for drift er arbeid her hjemme som kommer senere, hadde dette vært kjærkommen aktivitet for den krevende perioden leverandørindustrien har foran seg de neste to årene.

Prosentvis utvikling i det norske offshoremarkedet per segment

Alle servicesegmenter er forventet en nedgang i 2015, men størst utslag for subsea-segmentet. Kilder: Rystad Energy dcube og Rystad Energy analyse

Johan Sverdrup – en gigantisk verdiskaper

Johan Sverdrup er blant de fem største oljefeltene på norsk sokkel. Med forventede ressurser på 1,7 – 3,0 milliarder fat olje vil feltet være et av de viktigste industriprosjektene i Norge de neste 50 årene. Utbygging og drift av elefantfeltet vil gi inntekter og sysselsetting til nye generasjoner, og ifølge operatøren Statoil kan første fase av utbyggingen gi 51.000 norske årsverk og i driftsfasen 2.700.

Produksjonsstart er berammet til slutten av 2019. Feltet bygges ut i faser, den første utgjør et feltcenter med fire plattformer. Utbyggingen har opprinnelig planlagt kostnad på 117 milliarder NOK, men det ser ut til at dette beløpet blir en del lavere på grunn av hard konkurranse i markedet, økt standardisering og effektiv prosjektgjennomføring.

De fleste større kontrakter for utbyggingen er tildelt, og det er svært hyggelig å registrere at ca. 75 % av kontraktene har norsk fakturaadresse. Kontraktstrategiene til Statoil har, etter Norsk industris mening, vært riktige for en slik gigantutbygging. De norske selskapene har økt sin konkurransekraft betydelig den siste tiden og i tillegg har nok Statoil tatt med i sine vurderinger læring og erfaring fra bygging i Asia. Det er Aibel, Kværner, Aker Solutions og Samsung i Sør-Korea som har fått de største kontraktene. Utbyggingen av dette feltet vil prege norsk leverandørindustri betydelig i byggeperioden frem til slutten av 2019, men også i den 50 år lange driftsfasen vil feltet gi stor aktivitet hos ulike norske leverandørmiljøer.

Felt i drift og funn

Vi startet for 50 år siden med vår oljeproduksjon og frem til nå har vi produsert ca. 45 % av de totale forventede petroleumssressursene. Det betyr at over halvparten av olje- og gassressursene fortsatt ligger i bakken. Og ca. 20 % av den forventede oljen og gassen gjenstår å finne.

For å opprettholde produksjonen må man i tillegg til ny feltutvikling investere og gjennomføre planer for økt utnyttelse av ressursene på disse feltene. Etter hvert vil stadig mer av produksjonen komme fra felt som i dag er under planlegging eller utbygging, som for eksempel Johan Sverdrup. Innen kort tid vil det være over 90 felt i drift på norsk sokkel. Mange av disse er store feltutbygginger med horisont på flere ti-år fremover. Dette er og gir grunnlag for betydelig aktivitet i årene som kommer.

Det er ca. 100 funn på norsk sokkel som ikke er bygget ut. De fleste av disse er under 10 mill. fat, men med kostnadseffektive løsninger og en noe høyere oljepris, kan disse fort bli aktualisert for utbygging. Mange av disse vil være subsea-utbygginger, men også stand-alone ubemannede brønnhodeplattformer som konseptet til Kværner, "Subsea-on a stick", kan være gode løsninger.

For å opprette høy produksjon er det nødvendig med investeringer i de feltene som allerede er i drift. Det må investeres i teknologi. Bruk av ny teknologi har bidratt til å forlenge levetiden på store felt som for eksempel Ekofisk og Statfjord. Funn gjort nær eksisterende plattformer og rørledninger vil enkelt og relativt rimelig kunne knyttes til disse. Det vil da bli en bedre utnyttelse av de plattformene som allerede er i drift, og feltene får forlenget levetid. Blant annet har norsk undervannsteknologi gjort dette mulig. Derfor er det viktig å vedlikeholde rørledningene og plattformer. Hvis vi klarer å opprettholde produksjonen, vil denne næringen fortsatt stå for en betydelig andel av statens inntekter og bidra til å opprettholde velferdsstaten vår i lang tid. For å få dette til, må det fortsatt investeres betydelig på sokkelen i årene framover.

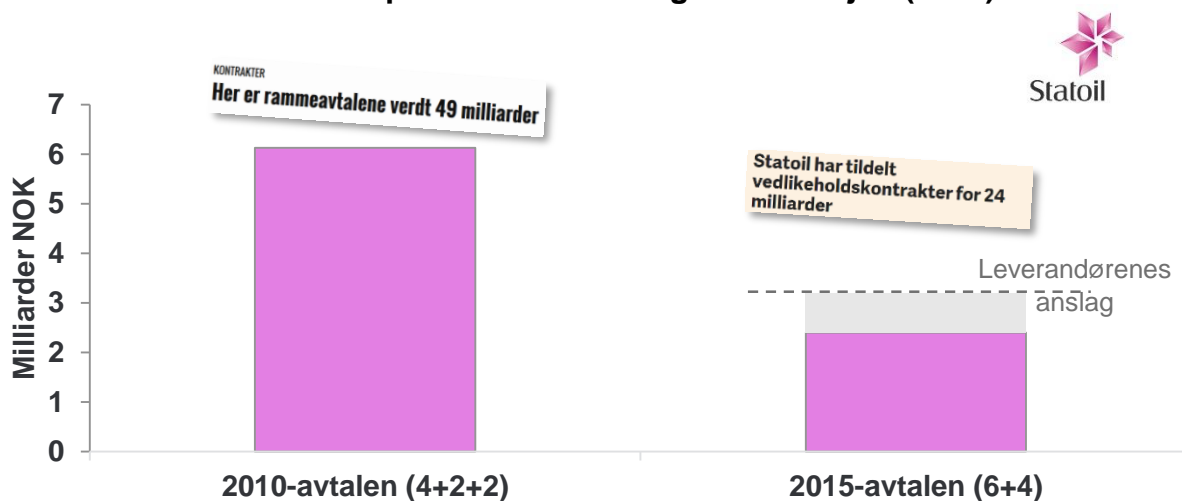
Vedlikehold og modifikasjon

Vedlikehold og modifikasjonsmarkedet på norsk sokkel er en viktig grunnmur for mange av de norske leverandørselskapene og leverandørklyngene. Siden 2013 har aktivtetsnivået i dette markedet blitt redusert med 40 - 60 prosent. De fleste oljeselskapene har i 2015 gjennomført nye anbudsrunder på rammekontraktene som et ledd i kostnads- og effektivitetsforbedrende tiltak. Den største aktøren Statoil, tildelte nye rammekontrakter i desember 2015 til en totalverdi på 24 mrd. kr. Disse omfattet alle selskapets installasjoner på sokkelen og landanleggene Sture, Kollsnes, Kårstø og Melkøya. Disse kontraktene har en varighet på 6 år, med opsjon på ytterligere 4 år. Dette er svært viktige langsiktige kontrakter for de som nådde opp i en sterk konkurranse på pris, betingelser og leveringsløsninger. Nye kompensasjonsformater er utarbeidet for å motivere til kontinuerlig forbedring og økt produktivitet.

Statoil valgte denne gangen å dele den totale porteføljen i to. Hovedleverandøravtaler ble tildelt Aibel, Apply Sørco, Reinertsen og Wood Group Mustang Norway. Porteføljen av konkurranseavtaler har en varighet på 10 år og starter første kvartal 2016. Avtalene danner grunnlag for enkeltstående prosjektkonkurranser der en, to eller flere leverandører inviteres til å delta. I øyeblikket er det 3-4 større modifikasjonsoppdrag som er ute på forespørsel, og i løpet av året er det sannsynlig tildelinger på noen av disse.

Den andre gruppen var konkurranseavtalene som ble tildelt Aibel, Aker Solutions, Apply Sørco, Reinertsen og Wood Group Mustang Norway.

Statoils gjennomsnittlige årlige kontraktsbeløp for vedlikehold og modifikasjon (V&M)

De nye V&M-kontraktene til Statoil signaliserer kraftige kutt sammenlignet med 2010-kontraktene. Leverandørene anslår at endelig utbetaling overgår kontraktsverdien til rammeavtalen. Kilder: Statoils hjemmeside, www.dn.no, www.offshore.no og Rystad Energy analyse

ISO – Kontrakter (Isolasjon, stillas og overflatebehandling)

I begynnelsen av januar tildelte Statoil to nye og langsiktige kontrakter for 11 milliarder kroner for ISO-tjenester (isolering, stillas og overflatebehandling) til Beerenberg Corp AS og Prezioso Linjebygg AS. Disse vil ved oppstart levere tjenester til 20 av selskapets 29 installasjoner på norsk sokkel. Kontraktene, som starter første

kvartal 2016, har en varighet på hele 15 år. Statoil har i tillegg kontrakter med Bilfinger Industrier og Kaefer Energy hvor selskapet har intensjon om å utøve opsjoner i disse kontraktene på et senere tidspunkt.

Andre store oljeselskap som BP, Shell og ConocoPhillips har også betydelig aktivitet på ISO- fagene på sine store installasjoner. Selskapene har også her langsiktige kontrakter med sine leverandører hvor noen er under forhandling med nye tildelinger 2016.

ISO-tjenestene utføres på alle anlegg på norsk sokkel, samt alle landanlegg i Norge. Dette gir ringvirkninger over store deler av landet.

Rammeavtaler for havbunnsutstyr

Statoil tildelte like over nyttår rammeavtaler til Aker Solutions og OneSubsea Processing. Dette danner grunnlag for mulige nye EPC-kontrakter (ingeniørtjenester, anskaffelser og bygging) for havbunnsutstyr på mellomlang sikt. I tillegg har OneSubsea signert en EPC opsjonsavtale for SPS (subsea production system) havbunnsutstyr som inkluderer rammeavtaler for undervannsoperasjoner og tilleggsutstyr. I fjor undertegnet Statoil også en rammeavtale og en EPC-kontrakt med opsjoner på EPC-prosjekter med FMC Kongsberg Subsea til Johan Sverdrup.

Gjennom avtalene som nå er signert er det etablert et godt grunnlag for framtidig samarbeid mellom vår største operatør på norsk sokkel og tre ledende norske undervannsleverandørmiljøer. Dette vil forenkle samarbeidet i tiden framover og gi økte muligheter innen teknologikvalifisering, konseptutvikling og gode forprosjekteringsstudier. Mange av de fremtidige feltutbyggingene på norsk sokkel vil bli havbunnsløsninger med oppkopling mot eksisterende felt i drift.

Leting

På lengre sikt avhenger produksjonen av at funn må påvises og bygges ut. Jo lengre ut i tid en kommer jo større andel vil komme fra de uoppdagede ressursene. Det er derfor viktig å lete. Det blir ekstra spennende å følge 23. runde og den påfølgende letevirksomheten i Barentshavet Sør Øst, det eneste området som er åpnet for petroleumsaktivitet på norsk sokkel siden 1994. Det er et fall i leteaktiviteten i 2016, men det er forventet en økning i aktiviteten fra 2017.

Norsk Industri og den samlede olje og gassnæringene er opptatt av at det gjennomføres en Konsekvensutredning for områdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja. De mest lovende områdene ligger i sydlig del av denne regionen, og eventuelle funn ligger nær infrastruktur i syd og med korte avstander til land og gode muligheter for kostnads- og energi-effektive havbunnsløsninger.

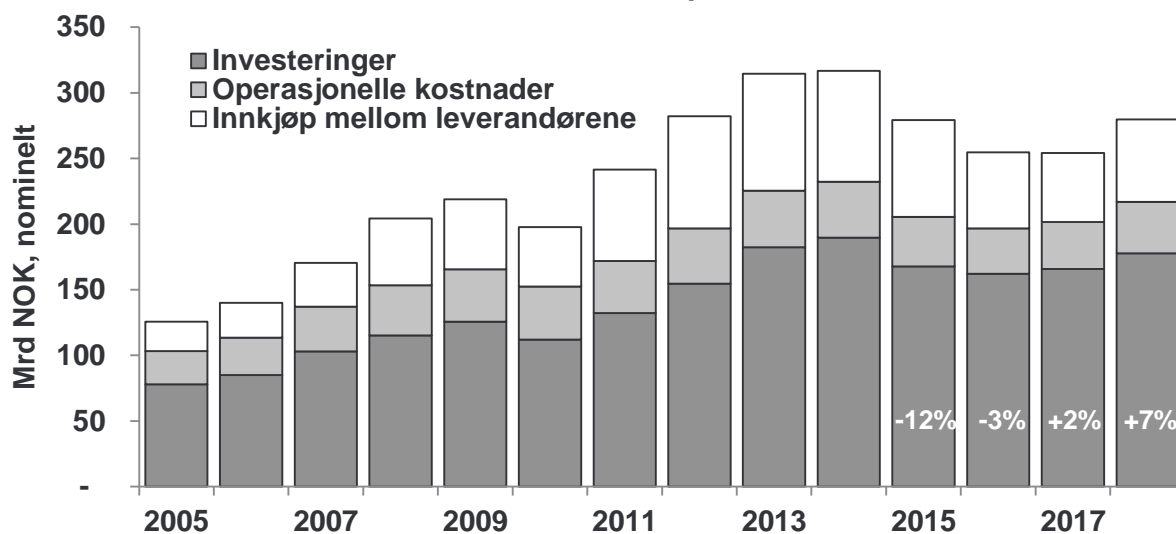
Nordområdene

Interessen for de nordligste områdene på norsk kontinentalsokkel har økt betydelig de senere år, særlig gjelder det Barentshavet. Dette har bidratt til oppdagelsen av flere store funn som bl.a. Goliat, Johan Castberg, Gotha, Alta og Wisting. Goliat settes i drift tidlig i 2016 og det pågår nå konseptstudier for utbygging av Johan Castberg feltet. En beslutning om utbygging av dette betydelige funnet kan komme i 2016-2017. Fra tidligere er Snøhvit bygd ut med LNG anlegget på Melkøya, noe som har skapt store positive ringvirkninger i Hammerfest

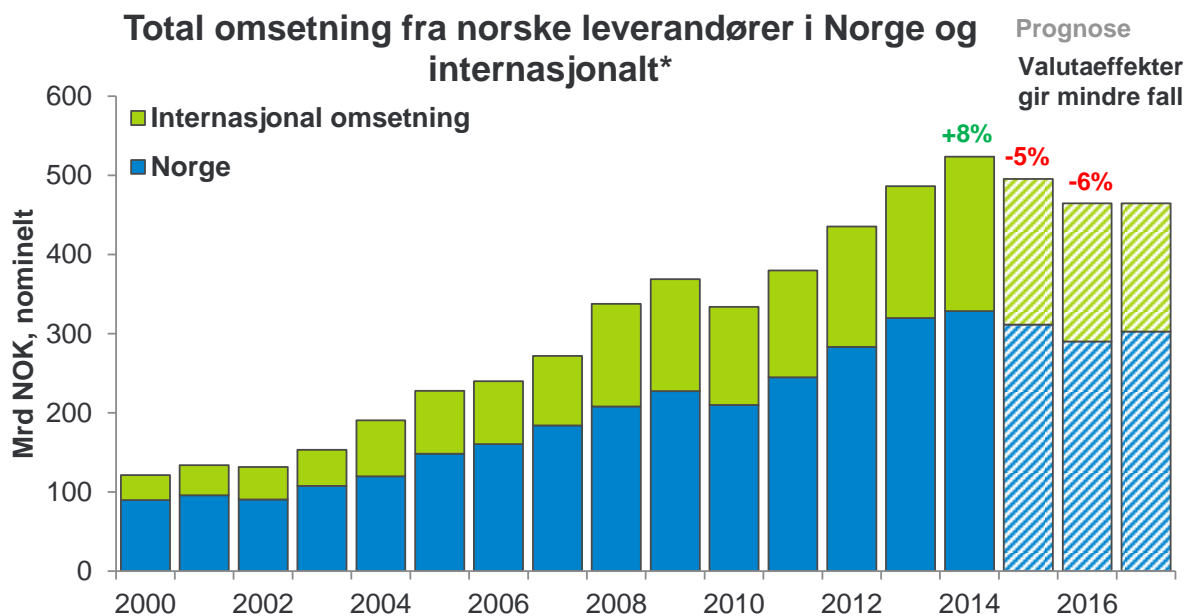
Utlysning av blokker i 23. konsesjonsrunde i Barentshavet sørøst bekrefter den store interessen for de nordligste områdene på norsk kontinentalsokkel da 26 selskaper har søkt om nytt leteareal. 33 selskaper har tidligere deltatt i en stor seismisk undersøkelse som danner grunnlaget for kartlegging av de utlyste områdene. Det forventes betydelig leteaktivitet i Barentshavet Sør-Øst, noe som gir gode ringvirkninger for boreselskaper, baser, offshore servicefartøyer og annen service.

Lengre syd i Nord-Norge er Norne og Skarvfeltet i full drift, og Aasta Hansteen feltet som nå er under bygging kommer i drift i andre halvdel av 2018. Gassen fra dette feltet vil bli transportert gjennom den nylig bygde gassrørledningen «Polarled» frem til Nyhamna hvor det pågår et stort utbyggingsprosjekt for blant annet håndtering av denne gassen. Kværner er hovedleverandør til Shell på Nyhamna, men utbyggingen engasjerer også en rekke underleverandører.

Offshoremarkedet på norsk sokkel

Markedet er forventet en nedgang på 7% i 2016, med en påfølgende nominell økning i 2017 Kilder: Rystad Energy analyse

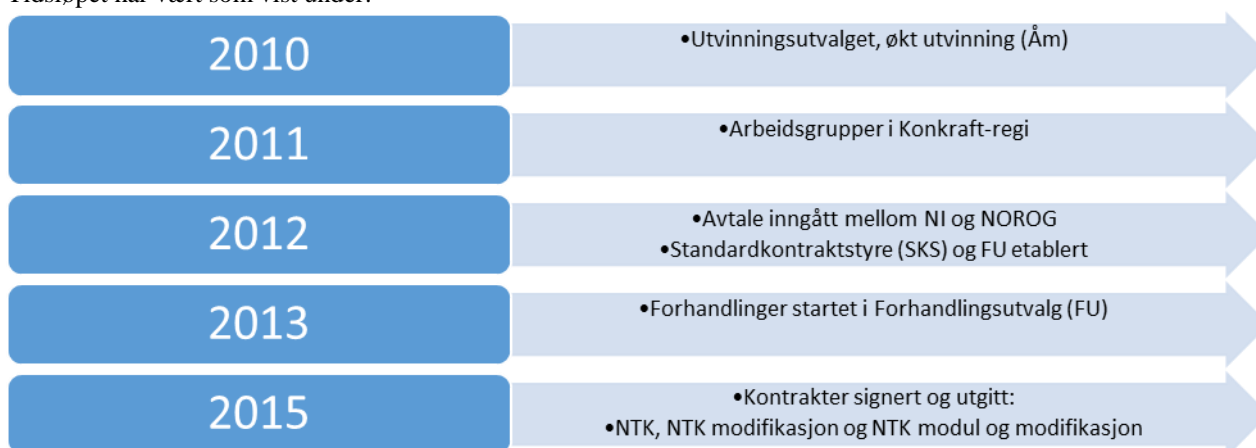

Internasjonal omsetning for norske leverandører faller frem mot 2018, norsk omsetning snur i 2017. *Internasjonal omsetning inkluderer eksport fra norske selskaper og omsetning hos datterselskaper lokalisert i utlandet. Kilder: Rystad Energy analyse

Kostnadsreduksjon gjennom standardkontrakter

Alle de "klassiske" standardkontraktene ble reforhandlet og inngått i 2015, og det er historisk med disse avtalene på bransjenivå. De reforhandlede kontraktene betyr en ny praksis for kontrahering på norsk sokkel, og vil inkludere EPC(I) betingelser for leveranser knyttet til nye installasjoner (Norsk Totalkontrakt), EPC(I) betingelser for leveranser av modifikasjonsoppdrag og moduler (Norsk Totalkontrakt – modifikasjon og modul), samt betingelser for leveranse av fabrikkasjonsoppdrag (Norsk Fabrikasjonskontrakt). Norsk olje og gass er avtalepart, og ikke kun Statoil slik det var tidligere.

Det er noen endringer som at protokollen er fjernet fra de nye standardene og erstattet med forord. Virkningene av dette er blant annet at partene ikke lenger er forpliktet til å anvende standarden innenfor sitt anvendelsesområde og det gjelder ikke særlige prosedyrer for å avtale avvik fra standarden. Det gir også redusert betydning av et fastlagt anvendelsesområde, men det er ingen hindring for å anvende kontrakten utenfor anvendelsesområdet. Statsråd Tord Lien har vært tilstede og til dels vertskap for signeringene og OED er begeistret for bransjearbeid for å kutte kostnader og har klare forventninger til at kontraktene nå tas i bruk. Tidsløpet har vært som vist under:

Målet med pågående arbeid er fortsatt å vedlikeholde og utvikle Standardkontraktene som et middel for å sikre kostnadseffektivitet og bedre prosjektgjennomføring gjennom forenkling i anbud og prosjektadministrasjon i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv. Gjennom avtalene om standardkontrakter har Norsk Industri og Norsk olje og gass som parter opprettet og driver et styre (SKS) som skal stimulere til økt bruk av slike kontrakter i Norge og for norske leveranser til utlandet. Uttalt intensjon er å finne balanse mellom oljeselskapenes og leverandørenes behov for effektiv gjennomføring. Et nytt regime for videreutvikling av standardkontrakter vil ha stor betydning for petroleumsvirksomheten på norsk sokkel og internasjonalt fortusatt bred anvendelse.

Fra Norsk Industri har følgende deltatt i Standardkontraktstyre (SKS) og Forhandlingsutvalg (FU):

Erling Matland , Aibel, Leder
Per Harald Kongelf, Aker Solutions
Yngve Rygh Larsen, FMC
Hans Petter Rebo (sekretariat, begge)
Christopher Sveen, Kyllingstad og Kleveland – gruppeleder
Monica Baardseth, Aibel
Tomas Bille, FMC
Dag Waldenstrøm, Worley Parsons
Kjetil Granlund (delvis), Apply
Kristine Hyldmo (delvis), Eirik Thomassen (delvis), Kværner
John Rognskog, Reinertsen

SKS har gjennomført fire ordinære styremøter i 2014, pluss at det har vært gjennomført en rekke telefonmøter med Norsk Industris styremedlemmer i SKS, FU og administrasjon i sakens anledning. Det har vært en rekke forhandlingsmøter i FU gjennom 2015.

Kommersielle forhold vil i mindre grad bli standardisert i de nye standardkontraktene, og det er dermed en del punkter å være klar over når det gjelder hva man skal være oppmerksom på og hva som skal forhandles for det enkelte prosjekt. Temaer som det har vært brukt mye tid på er risiko for designutvikling og vekst, kontantstrøm, endringsordremekanismer, ansvar for underleveranser levert under selskapets rammeavtaler og ansvarsbegrensninger (forsinkelse, garantiansvar, totalansvar, andre risikofordeling). Det vises til materiell fra kursene og seminarer om standardkontrakter for detaljer. Det er opprettet egne forhandlingsutvalg for de ulike kontraktene, og et eget Standardkontraktstyre der det i begge tilfeller er selskapene som vist under som har vært representert.

Dette er også kontrakter som andre bransjer baserer seg på, og det betyr at det finnes modellkontrakter for nybygg, ombygginger/modifikasjoner og fabrikkasjon.

Øvrige kontrakter

Utenom FU, foregår et arbeid i regi av Norsk Industri med å se på innkjøpsbetingelser mellom leverandørene, de såkalte Norske Innkjøpsbetingelser (NIB). Dette er i regi av Juridisk Forum hos Norsk Industri olje og gass, samt leverandørindustriens medlemmer i FU. Det vil bli tilstrebet samme prinsipper som i de nylig inngåtte standardkontrakter (spesielt fabrikkasjonskontrakten), og dette kan gi grunnlag for ytterligere standardisering gjennom innkjøp og rammeavtaler.

Det er en rekke kontraktsområder som kan være aktuelle etter NF, og det er opp til SKS å prioritere og å oppnevne FU for kommende forhandlinger. Dette vil gjelde kontrakter utenom de "klassiske" standardkontraktene (NF/NTK), og vil innebære nybrottsarbeid og kunne bidra til ytterligere standardisering. Samtidig understrekes at de inngåtte kontraktene gjerne brukes innenfor andre områder som for eksempel landanlegg, men selvsagt med tilpasninger.

Det har vært avholdt 4 kurs i 2015 i regi av Norsk Industri om de nye kontraktene, disse ble holdt i Oslo, Bergen, Stavanger og Grimstad i oktober og november. Det planlegges kurs/temadag om standardkontrakter i 2016 med Universitetet i Oslo Norsk olje og gass og Norsk Industri som arrangør. Det lages også felles presentasjonsmateriell i den forbindelse.

Bruk av kontraktene

Det er ikke noe krav om bruk av kontraktene. Styrken nå i forhold til tidligere er at Norsk olje og gass er part (og ikke kun Statoil blant operatørselskapene). Det er imidlertid mange som skal involveres og kjenne til kontraktene før en utstrakt bruk kan påregnes. Den store standardiseringsgevinsten, oppnås selvsagt først når mange benytter disse. Det minnes derfor om at alle har et ansvar for bruk av de omforente kontraktene, både bedrifter, organisasjoner og myndigheter (OED har eksempelvis vært aktive i denne forbindelse). SKS sin viktigste oppgave fremover er å bidra til utstrakt bruk av kontraktene.

Kostnadsreduksjon gjennom standarder (Norsok og internasjonale standarder)

NORSOK-eierne og Standard Norge

I 2015 ble det etablert en Eieravtale for Norsok standardene av Norsk olje og gass, Norsk Industri og Norges Rederiforbund som stadfester partenes forpliktelser til å vedlikeholde og utvikle nye relevante NORSOK-standarder. Det ble også inngått en såkalt Oppdragsavtale mellom eierne og Standard Norge om vedlikehold, oppdatering og salg av standardene. Det er i dag 75 standarder og om lag halvparten av disse blir referert til og fulgt opp av Petroleumstilsynet. Finansiering av arbeidet støttes av foruten eierne av departementene OED, NFS, AD og UD. Det ble i 2015 etablert en betalingsordning for kjøp av standardene, på lik linje med de fleste internasjonale standarder som API og ISO.

Standarder er ett av områdene der potensiale for å redusere kostnader og øke effektiviteten i bransjen er stort. Arbeidet med standarder har som mål å utvikle og vedlikeholde standarder for å bidra til å øke og opprettholde vår konkurransekraft nasjonalt og internasjonalt. Standarder er en nødvendighet for et funksjonsbasert, innovativt, og kostnadseffektivt regelverk og har som hensikt å ivareta tilfredsstillende sikkerhet, verdiskaping og kostnadseffektivitet for utbygging, drift og vedlikehold i bransjen. Både internasjonale og nasjonale bransjestandarder anvendes. Som kjent har summen av krav blitt for omfattende i olje- og gass-bransjen. I øyeblikket jobbes det hardt for å redusere antall selskaps-spesifikke krav, og for å forenkle og gjenbruke i større grad. Det er utvilsomt at det har blitt mye dokumentasjonskrav i bransjen, og vi jobber for oppdatere og revidere NORSOK inkludert mer bruk av kost-nytte-betraktninger.

Styringen av arbeidet med NORSOK-standardene skjer i sektorstyre petroleum, der tre-parts-samarbeidet er representert. Styret ledes av Statoil og med Aker Solution som nest-leder. Det jobbes for en ytterligere profesjonalisering av standardarbeidet, bevissthet om roller og ansvar og ikke minst – kost-nytte betraktninger og viktigheten av bransjestandarder for å få ned kostnader heller enn de ofte fordyrende spesifikke krav for enkeltprosjekt, enkeltsekskap eller annet. Norsk Industri har støttet dette arbeidet med en målrettet, tidsavgrenset bevilgning på 1,4 mill pr. år for 2013, 2014 og 2015.

Bedriftene er representert ved:

Rolv Werner Erichsen, Aker Solutions

Tom Eddy Johansen, FMC

Jan Ole Opsahl, MHWirth

Videre vil det ses på hvilke standarder det haster mest med å oppdatere, hvilke som er / kan bli globale standarder og hvilke som er mest hensiktsmessige å beholde som NORSOK. Dette arbeidet har høy prioritet i 2014, 2015 og videre fremover på grunn av at det kan bety færre krav og forenkling når det gjelder prosjektgjennomføring, planlegging og dokumentasjonskrav.

NORSOK-studie

I 2015 ble det også etablert et eget prosjekt av NORSOK-eierne for å gjennomgå alle NORSOK-standardene i henhold til følgende kriterier:

- Er NORSOK-standardene kosteffektive?
- Hvordan bidrar NORSOK-standardene til å bedre konkurransevnen for norsk petroleumsnæring?
- Hvordan bidrar NORSOK-standardene til å sikre et forsvarlig sikkerhetsnivå?
- Finnes der internasjonale standarder som kan erstatte NORSOK-standardene, eller alternativt; Kan NORSOK-standardene «internasjonaliseres»?

"NORSOK-studiet" pågår og det er et mål at arbeidet skal være ferdig i 2016. Bedriftene deltar med eksperter i arbeidsgrupper (Task force) som går gjennom standardene. Standarder videreføres det det er fornuftig, oppdateres der det er hensiktsmessig, fjernes eller utgår om det finnes en tilsvarende internasjonal standarder som kan brukes. Det kan eventuelt lage nye NORSOK-standarder om det er nødvendig. Det er klart uttrykt at kostnytte-vurderinger og færre selskaps-spesifikke krav er et mål. Det understrekes at dette arbeidet er for å få økt kunnskap, skaffe en posisjon i sektorstyret petroleum og prioritere hvilke av NORSOK-standarder som skal oppdateres først. Resultater fra arbeidet vil bli tilgjengelig, og tilfalle ekspertgruppen der det er naturlig. Oppdatering av selve standardene skjer utelukkende i ekspertgruppene som før.

Astrid Skarheim Onsum fra Aker Solutions deltar i styringgruppen fra oss sammen med adm i Norsk Industri.

Teknologioverføringer til andre markeder

Norsk teknologi- og leverandørindustri utvikler både på egen hånd og ikke minst sammen med oljeselskap, institutter og universiteter kompetanse og teknologier som anvendes både på norsk sokkel og i resten av den verden. Teknologi og løsninger fra disse selskapene blir ikke bare eksportert til andre land og nye markeder innenfor olje og gass, men blir i stor grad også tatt i bruk og videreutviklet mot andre sektorer. I den krevende tiden som petroleumsnæringen er inne i nå, har teknologi og tjenesteleverandørene blitt langt mer offensive mot nye bransjer og sektorer. Mange selskaper har tradisjonelt hadde mange ben å stå på, som for eksempel Kongsberg Gruppen, mens andre selskaper som har hatt hoved-omsetningen mot olje og gass, satser nå friskt mot andre næringer hvor teknologi og kompetanse er anvendbart. Dette er næringer som havbruk, maritimt fornybar energiproduksjon, veikonstuksjon, byggebransjen, helseindustri, romfart, etc. Denne diversifiseringen av markeder stimulerer overføring av metodikk, kompetanse og løsninger begge veier, noe som igjen gir muligheter for økt robusthet for selskapene i svingende konjunkturer.

Et godt eksempel på teknologier, løsninger og kompetanse som går på tvers av sektorer er Aibel og ABB sitt samarbeid en stor tysk offshore vindpark med 250 møller. Aibel utviklet en stor flyter hvor ABBs omformerutstyr og teknologi som endrer vekselstrøm fra vindmøllene til likestrøm som da kan sendes i en lang kabel til land hvor den igjen blitt gjort om til likestrøm. I dette prosjektet var det begge selskapenes erfaringer fra olje og gass leveranser, som ble satt sammen til en ny kostnadseffektiv løsning for havvindparker. Etter at dette prosjektet var levert, vant Aibel kontrakten på å levere omformerstasjonen for strømforsyningen til Johan Sverdrup feltet. Det varet nettopp omformerstasjonen på vindkraftprosjektet utviklet samarbeid med ABB, som gjorde at Aibel ble i stand til å levere en konkurransedyktig totalløsning på dette. Et glimrende eksempel på hvordan bruksområder for teknologi går frem og tilbake mellom sektorer og markeder.

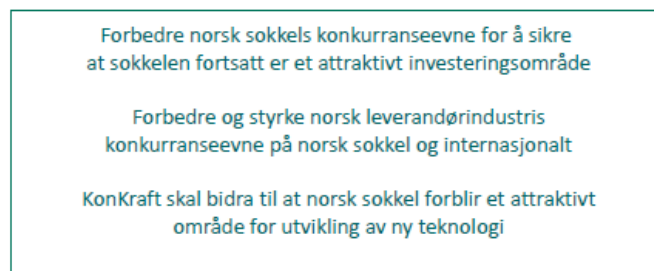
I den siste tiden har flere store havbruksleverandører satt i gang store spennende utviklingsprosjekter for havgående oppdrett, hvor svært mye av løsningene og konstruksjonene bygges basert på kompetanse fra offshore industrien. Dette er løsninger som vil kunne produsere laks enda mer bærekraftig gjennom mindre forurensning, mindre lus og rømming, og i tillegg en effektivere produksjon. Marine Harvest, Lerøy, Salmar, Nordlaks m.fl. arbeider i dag med flere grenseprengende konsepter som kan løfte næringen videre og som i tillegg har stort potensiale for eksport av teknologi og produkter fra Norge.

5.3 KonKraft

KonKraft organisering og mandat

Mandat

KonKrafts Råd

Det vises til hjemmesiden <http://www.konkraft.no> for informasjon om og nyheter fra KonKraft. Figuren over viser mandat og organisering av samarbeidet mellom LO, Norsk Industri, Norsk olje og gass og Norges Rederiforbund. Sekretariatsleder for KonKraft har vært Gunnar Myrvang frem til høsten 2015, og med seg i sekretariatet var Knut Weum frem til sommeren 2015. Ny sekretariatsleder er Roger Pedersen som kommer fra Norsk olje og gass, og i et engasjement på 50% stilling i sekretariat er Inger Hoff fra IndustriEnergi ansatt. Det har vært rimelig høy aktivitet i KonKraft-samarbeidet gjennom 2015, og de viktigste aktivitetene har vært:

Rådsmøter og uttalelser fra Konkraft

19.05.15, Rådsmøte i Oslo. Deltagelse fra topplederne og arbeidsutvalget.

Uttalelse om situasjonen med tittelen «Krevende tider» ble sendt pressen etter møtet

24.11.15, Rådsmøte i Oslo. Deltagelse fra topplederne og arbeidsutvalget

Uttalelse om situasjonen i bransjen og uttalelse om klima ble sendt pressen etter møtet

Arbeidsutvalget i Konkraft

Arbeidsutvalget møtes ca. en gang per måned, og Norsk Industri har i 2015 bidratt til å drøfte den alvorlige situasjonen bransjen er oppe i samt foreslå aktivitetsfremmende tiltak overfor myndighetene og oljeselskapene. NORSOK og standardkontrakter har også vært viktige saker på agendaen i arbeidsutvalget. Videre har våre egne arrangementer, utfordringer og aktiviteter blitt profilert gjennom denne samarbeidsarenaen.

Arbeidsgruppe om klima og virkemiddelbruk

KonKraft ga i 2009 ut rapporten "Petroleumsnæringen og klimaspørsmål" om klima (rapport nr. 5). Det var stort behov for å oppdatere en del av tallmaterialet og argumentasjon fra denne rapporten. Det ble derfor opprettet en arbeidsgruppe som bygger sitt arbeid på denne rapporten, utarbeider fakta-materiale. Rapporten er i stor grad ferdig, og har beskrevet arbeid og muligheter innenfor CCS, energieffektivisering, gassturbiner, virkemiddelbruk. Rapporten beskriver også Norge som energinasjon med nesten utelukkende fornybar til strømproduksjon og relativt lave utslipp fra olje- og gass-næringen. Noe av hensikten er også å analysere og drøfte om eksisterende virkemiddelapparat kan styrkes/ændres for å stimulerer bedre til teknologiutvikling som gir mindre klimagassutslipp fra petroleumsvirksomheten på norsk sokkel.

Gruppen ledes av Norsk olje og gass ved Hildegunn Blindheim fra oss deltar Oscar Graff (Aker / CCS), Odd Guldsten (Dresser-Rand / gassturbiner) og Hans Petter Rebo (teknologi, bransjeforening). Arbeidet ses i sammenheng med arbeidet med "veikartet" for norsk sokkel og klimagassutslipp. Dette skal spilles inn til regjeringens "Ekspertutvalg for grønn konkurransekraft" og skal brukes til å profilere næringen utad og involvere seg mer i klimaperspektivet og det offentlige ordskiftet om energi og klima. Hensikten er blant annet å bidra til å skaffe mer industriell virksomhet og verdiskapning til Norge innenfor utslippsreducerende teknologier.

Arbeidsgruppe om Nord-områdene

På tilsvarende måte som for klimaområdet, er det behov for å oppdatere argumentasjon, faktaunderlag og beskrivelsen fra KonKraft rapporten om Nord-områdene. Rapporten fra 2009 het " Olje- og gassvirksomhet i nord". Arbeidsgruppe har blitt opprettet med Frode Alfheim fra Industri-Energi som leder, og Runar Rugtvedt / Hans Petter Rebo (Norsk Industri), Kjell Are Vassmyr fra Aker Solution og Svein Ole Strømme fra Kværner som deltagere.

Mandatet inkluderer drøftinger og faktabeskrivelser omkring arealtilgang i åpne og ikke åpne områder, ressursgrunnlaget for olje og gass, infrastruktur og transportløsninger, HMS og ytre miljø. Det skal også vises til praksis og erfaringer fra utbygging og drift i nordområdene og arktiske forhold. Gruppen skal også se på konkurranseposisjonen for leverandørindustrien i Nord-Norge, inkludert utvikling og aktivitet, arbeidskraft- og kompetansebehovet samt ringvirkninger av næringen. Nordområdegruppen har arbeidet godt gjennom hele 2015, og rapporten vil bli ferdigstilt våren 2016 og planlegges lagt frem i Bodø 18.04 og under Barentshavskonferansen 19.04.16.

5.4 Samarbeidsforum for leverandører og operatører om reduksjon av risiko ifm. hydrokarbonlekkasjer

Etter anmodning fra Petroleumstilsynet har Norsk Industri i samarbeid med Norsk olje og gass etablert et Samarbeidsforum for leverandører og operatører om reduksjon av risiko ifm hydrokarbonlekkasjer. Norsk Industri administrerer forumet og har sekretærfunksjon. Følgende selskaper deltar fra oss: Aker Solutions, Aibel, Reinertsen, Apply Sørco, Fabricom og Worley Parsons Rosenberg.

Med bakgrunn i Petroleumstilsynets årlige rapport *Risikonivå i norsk petroleumsvirksomhet* (RNNP) ble det i 2010 gjennomført en årsaksanalyse av hydrokarbonlekkasjer på norsk sokkel. Et sentralt funn var at en betydelig andel av lekkasjene var knyttet til designfeil i prosessanleggene og/eller uheldig menneske- maskin grensesnitt som har ført til feiloperering av anlegg i drift.

Forumet skal være en arena for erfaringsoverføring mellom brukere av innretningene og designmiljøene for i fremtiden å unngå uheldige designløsninger som kan være medvirkende årsaker til hydrokarbonlekkasjer. Forumet skal særlig legge vekt på å identifisere forbedringer for å redusere risiko ifm. hydrokarbonlekkasjer knyttet til designfeil i prosessanleggene og/eller uheldig menneske-maskin grensesnitt. Det skal vurderes om disse forbedringene egner seg for standardisering gjennom Norsok og / eller andre internasjonale standarder.

Forumet ble konstituert i 2014, og det ble avholdt fire ordinære møter i 2015 i tillegg til formøter. Flere tiltak har vært diskutert, og Norsk olje og gass har gjort erfaringer fra enkelthendelser tilgjengelig for bransjen. [Link til hendelsene publisert](#). For 2016 er planen å lage temamøter, og første temamøte skal omhandle "Vibrasjoner, utmatting og brudd". Det har vært jobbet med hell med å få med flere av operatørselskapene i 2015, siden det er viktig for bredden i antall hendelser og erfaringer.

Status for arbeidet ble gitt til Sikkerhetsforum i juni 2015. Forumet ble også nevnt spesielt som et godt tiltak av Anne Myrvold (PTIL) på den årlige fremleggelsen av RNPP.

5.5 Juridisk Forum

Det ble avholdt fire ordinære møter i Juridisk Forum i 2015. I tillegg en rekke formøter, kontakt med Norsk olje og gass, koordinering med Standardkontraktstyret og Forhandlingsutvalget samt at det har blitt gitt en del eksterne presentasjoner. Forumet har blitt meget vel etablert, blitt en ressurs for administrasjonen og bedriftene innenfor det petroleumsjuridiske området. Det har også gitt høringsuttalelser i flere sammenhenger.

De viktigste oppgavene og hendelsene har vært:

- Referansegruppe for arbeidet med standardkontraktene (signert i 2015)
- Forslag til øvrige prioriterte standardkontrakter
- Etablert med mandat og opprettet kontakt med OED og Norsk olje og gass
- Høringsuttalelse til kontraktsforslag for IKN- og KPN-kontraktene til Norges Forskningsråd (innovasjonsprosjekter og kompetanseprosjekter)
- Orientering i bransjestyret
- Innmeldte saker fra medlemmene (Tvisteløsningsmekanisme, petroleumslovens formåls-bestemmelse, innkjøpsbetingelser, IPR-prinsipper med flere)
- Høringsuttalelse om bilaterale handelsavtaler
- Innlegg på petroleumsjuridiske seminarer

Deltagere fra bedriftene har vært:

Leder: Henrik Inadomi, Kværner

Nest-leder: Monica Baardseth, Aibel

Gipsy-Ann D'Souza, Woodgroup Mustang

Stina Spanne, EMAS AMC

Dag Waldenstrøm, Worley Parsons

Axel Gustavsen, Aker Solutions

Kjerstin Bull-Berg/Hege Bretseg, ABB

Tomas Bille, FMC Technologies

Tone Kaasen, IKM

Laurel Erin Mittenthal, Siemens

Cathrine Schlytter Killi, GE oil and gas

5.6 Standard samarbeidsavtaler for forskings- og utviklingsprosjekter innen olje- og gassektoren

Norges Forskningsråd har i samarbeid med organisasjonene og bedriftene utarbeidet standard kontraktsformater for kompetanseprosjekt i næringslivet (KPN) og innovasjonsprosjekter i næringslivet (IPN). I begge disse typer prosjekter deltar oljeselskaper, leverandørbedrifter og forskningsinstitusjoner. For våre bedrifter er det spesielt bruksrett og eiendomsrett til det som utvikles gjennom prosjektene som må være regulert på en fornuftig måte (risiko, kostnader, eierskap og bruk). Våre kommentarer var derfor vesentlig knyttet til disse temaene. [Link til kontraktene.](#)

5.7. Forskning og utvikling, OG21 nasjonal strategi, Petromaks og Demo2000

OG21: Nasjonal strategi for petroleumsrelatert FoU

OG21 er den nasjonale olje- og gass-strategien. Den ble opprettet i 2001, oppdatert forrige gang høsten 2010 og skal gjennom en ny oppdatering i 2016. Målet med strategien er å bidra til en fortsatt høy verdiskapning på norsk kontinentalsokkel samt økt eksport av teknologi. De viktigste forretningsorienterte målene som strategien skal bidra til å realisere er:

- Verdiskapning gjennom produksjon og reserveerstatning: Reserveøkning på 5 milliarder fat olje i 2015 sammenlignet med 2005.
- Energieffektiv og renere produksjon: Opprettholde Norges posisjon som den olje- og gassprovinsen med høyest energieffektivitet, lavest nivå av utslipp til luft og lavest nivå av skadelige utslipp til sjø per produserte enhet.
- Verdiskapning gjennom økt eksport av teknologi: Fortsette den nåværende vekstbanen med årlig salg av olje- og gassteknologi basert på løsninger for norsk sokkel på 120 milliarder kroner innen 2012.
- Verdiskapning gjennom sysselsetting og kompetanseutvikling: Opprettholde og videreutvikle Norges posisjon som ledende og konkurransedyktig klynge innen olje- og gassteknologi.

Det vises til nettiden www.og21.no for detaljer, men de viktigste satsningsområder er:

- Energieffektiv og miljøvennlig bærekraftig teknologi
- Leting og økt utvinning
- Kostnadseffektiv boring og intervensjon
- Fremtidens teknologi for produksjon, prosessering og transport

Hvert av områdene er ledet av et oljeselskap med god deltagelse fra leverandørbedrifter og forskningsinstitutter.

OG21 styret i 2015 har vært:

Leder:	Lars Høier	Statoil
Nestleder:	Christina M. Johansen	FMC
	Torjer Halle	Schlumberger Norge
	Anne-Mette Hilmen	Shell Technology Norway AS
	Roy Ruså	Petoro
	Gunn Mangerud	Universitetet i Bergen (UiB)
	Siri Helle Friedemann	Norges forskningsråd
	Arne Holhjem	Oljedirektoratet
	Kjartan Pedersen	Aker Solutions
Observatør:	Torgeir Knutsen	OED

OG21 har publisert flere studier gjennom året, blant annet et studie av [boreteknologier og anvendelse av disse for høyere produktivitet.](#)

OG21 Forum

Det arrangeres årlig et OG21 Forum (konferanse), og i 2015 ble denne arrangert i Oslo med over 200 deltagere. Fra Norsk Industri har Runar Rugtvedt deltatt som medlem i programkomiteen for konferansen. Temaer for OG21-forum var: How can technology boost productivity on the Norwegian Continental Shelf.

Petromaks 2

PETROMAKS 2 ha et helhetlig ansvar for forskning som fører til en best mulig forvaltning av de norske petroleumsressursene og en framtidrettet næringsutvikling i sektoren. Følgende tema er prioritert:

Tema 1: Energieffektiv og miljøvennlig bærekraftig teknologi

Tema 2: Leting og økt utvinning

Tema 3: Kostnadseffektiv boring og intervensjon

Tema 4: Fremtidens teknologi for produksjon, prosessering og transport

Tema 5: Forebygging av storulykker, arbeidsbetinget sykdom og skader i petroleumsvirksomheten

Tverrgående, integrert tema: Energieffektivisering og reduserte klimagassutslipp

DEMO2000

DEMO2000 skal kvalifisere/pilotere ny teknologi som vil bidra til å redusere kostnader, øke effektiviteten og forbedre ytelsene på norsk sokkel.

Midlene skal bidra til å forsterke næringslivets egen satsning på å utvikle ny teknologi og gå til prosjekter med høy samfunnsøkonomisk nytte.

DEMO 2000 prioriterer pilotinstallasjoner innen fire hovedområder:

- Energieffektiv og miljøvennlig bærekraftig teknologi
- Leting og økt utvinning
- Kostnadseffektiv boring og intervensjon
- Fremtidens teknologi for produksjon, prosessering og transport.

Demo 2000 en betydelig økning i søknadene i 2015. Blant andre Norsk Industri har påpekt sterkt ovenfor myndighetene at bevilgningene til DEMO 2000 må økes. I forbindelse med tiltakspakken i statsbudsjettet for 2016, bevilget regjeringen 100 millioner til petroleumsrettet teknologiutvikling- og demonstrasjon gjennom Forskningsrådsprogrammet DEMO 2000. Da søknadsfristen gikk ut 17. februar, hadde DEMO 2000 mottatt 77 søknader. Totalt er det søkt om 427 millioner kroner i støtte til utvikling og uttesting av ny teknologi fra leverandørindustrien innen petroleum gjennom programmet. Totalbudsjettet for disse prosjektene er på 1,912 milliarder kroner.

De normale årlige bevilgningene har ligget på ca 50 mill.kr.

Programstyret for DEMO 2000 består av:

Styreleder: *Christina Johansen, FMC Technologies*

Styremedlemmer:

Anne-Mette Hilmen, Shell Technology Norway

Randi Elisabeth Hugdahl, Statoil

Merete Moldestad, SINTEF

Trond Unneland, Chevron

Kjell Are Vassmyr, Aker Solutions Tromsø

Kirsti Veggeland, OD

Sigurd Omland, Petoro

Helge Lunde, Seabox

DEMO 2000 sekretariatet blir ledet av Anders J. Steensen.

5.8 HMS-rådet i Norsk Industri Olje & Gass 2015

HMS-rådet gir råd og veiledning til styret i bransjen. Rådet skal være bransjens høringsinstans og aktiv samarbeidspartner når regelverk formes og utvikles.

HMS-rådet hadde i 2015 12 bedriftsmedlemmer, og det er Svein Løvås, IKM, som leder HMS-rådet. Vi avholdt fire møter i 2015, på vi hadde et felles møte Norsk Industris Arbeidsmedisinske Utvalg og HMS i Smelteverk-AU der vi diskuterte arbeidshelse temaer. HMS-rådet hadde også et kontaktmøte med Ptil i 2015. Arbeidsprogrammet for 2015 var:

- Støy og vibrasjon
- Opplæring
- Språk
- Fellesmøte HMS-rådet og bedriftsleger for erfaringer av veiledninger vedrørende helse,
- Storulykke og erfaringer
- Følge revisjon av NORSOK-S standardene
- Eksponeringsregistre/helseundersøkelse
- REACH, konsekvenser for etterfølgende brukere samt faste bearbejdede artikler.
- Regelverksutvikling i Ptil
- Retningslinjer for forskrifter fra Arbeidstilsynet, samt revisjon av materielt innhold.

Gjennom HMS-rådet er også arbeidet i Sikkerhetsforum, Regelverksforum og Samarbeid for Sikkerhet samt prosjektet Støy og Vibrasjon i olje- og gassindustrien forankret. HMS-rådet har også fulgt opp sykefraværregistreringen og IA-arbeidet i Norsk Industri, samt skaderapporteringen.

Administrasjonen fra O&G deltar normalt på disse møtene, for å diskutere status i bransjen, og orientere om aktiviteter og nyheter. Det er også et økende samarbeid innenfor NORSOK, der HMS-rådet er en ressurs i arbeidet med å kommentere for eksempel S-standardene.

5.9 INTSOK

Norsk Industri er en av stifterne av INTSOK. I styret er følgende representert fra leverandørindustrien; Styreleder Pål Helsing fra Kongsberg Oil & Gass Technologies, styremedlem Borghild Lunde ABB og Yrjar Garshol, Rolls Royce. INTSOK hadde i des. 2014 - 230 partnere.

Daglig leder av INTSOK fra 01.03.2013 er Sjur Bratland

Intsok har hatt innlegg og deltatt på Offshore Strategikonferansen 12.02, Stavanger i regi av Norsk Industri.

Prosjektet Cold Climate Solutions er presentert tidligere.

Bransjeforeningen har tidligere gått inn som en av finansørene på et stort prosjekt for utvikling av samarbeid og teknologiutvikling mellom Russland - Norge. "*Russian - Norwegian oil & gas industry cooperation in the high north*". Bransjesjef Runar Rugtvedt sitter i styringskomiteen. Prosjektet ble avsluttet i februar 2015. 5 stk rapporter er utarbeidet og tilgjengelig på INTSOKs nettsider.

Bransjeforeningens styre har vedtatt et sterkt videre engasjement mot internasjonale markeder, i samarbeid med INTSOK. For mer informasjon om INTSOK, klikk inn på www.INTSOK.no

6. Medlemsmøter

Det har blitt gjennomført 2 medlemsmøter i 2015:

Medlemsmøte i tilknytning til årsmøtet 14. April: (Oslo)

Program:

- 14:00 Åpning og velkommen
Bransjeforeningens viktigste aktiviteter og saker
v/ Styreleder i Norsk Industri Olje & Gass, Jan Skogseth
- 14:20 Olje –og Energidepartementet
v/ Ekspedisjonssjef Lars Erik Aamodt
- 14:50 *Spørsmål til innledere*
- 15:00 Standardkontraktforhandlingene
V/ Tomas Bille, FMC Technologies
- 15:15 Veien videre - Standardkontrakter
v/Erling Matland, Aibel, Leder Standardkontraktstyret
- 15:30 Pause
- 16:00 Johan Sverdrup prosjektet, prosjektgjennomføring,
kontraktstrategi og forespørsler, Statoil v/ Embret Johnsgård
- 16:40 "Find Contracts", Navitas Network
v/ Ingrid Sara Grimstad Amundsgaard
- 16:45 DEMO 2000, nye friske midler v / Anders Stensen
- 16:50 Oljeindustrien, globalt og lokalt, fremtidsutsikter
v/Rystad Energy AS

Medlemsmøtet den 22. oktober (Oslo)

Program:

- 14:00 Åpning og velkommen
Bransjeforeningens viktigste aktiviteter og saker
v/ Styreleder i Norsk Industri Olje & Gass, Jan Skogseth
- 14:10 Lavere oljepris-hva skjer/ bør skje?... samt noen ord om
skattereformen og statsbudsjettet
v/ Knut E. Sunde Norsk Industri
- 14:30 "Frå broiler til bremsekloss"
Status og utsikter for norsk olje- og gassverksemd
v/ Klaus Mohn, Professor, University of Stavanger
- 15:00 *Spørsmål til innledere*
- 15:10 Juridisk forum i Norsk Industri Olje & Gass
v/ Henrik Inadomi, Kværner
- 15:25 Nye standardkontrakter
v/ Monica Baardseth, Aibel
- 15:40 Pause
- 16:10 Ressurssituasjonen på norsk sokkel v/Kjell Agnar Dragvik
Oljedirektoratet
- 16:40 DEMO 2000, nye friske midler v / Anders Steensen
- 16:50 Oljeindustrien, globalt og lokalt, fremtidsutsikter
v/ Jarand Rystad, Rystad Energy AS

Medlemsmøtene hadde som vanlig svært god deltagelse.

7. Rekruttering/ Kompetanse

Y-veien- Nord- Norge

Sammen med Norsk olje og gass har Norsk Industri vært pådriver for å etablere et prosjekt for ingeniørutdanning gjennom den såkalte Y- veien. Det er Universitet i Tromsø og Høgskolen i Narvik som er ansvarlige for gjennomføringen. Prosjektet startet opp høsten 2011, ble fullfinansiert av industrien og start på utdanning ble satt i gang fra høsten 2012. Prosjektet har var svært vellykket med en søknadsmasse langt over forventningene. Fra 2015 blir Y- veien i nord et ordinært tilbud hvor bransjeforeningen m.fl. er med på promotering av tilbudet.

Petroleumsdag

Det gjennomføres årlige petroleumsdager ved universitetene og enkelte høyskoler. Bransjeforeningen sitter i styret for Petroleumsdagene sammen med andre organisasjoner.

Norsk Industri hadde ansvar for Energidag med vekt olje & gass ved Høgskolen i Telemark , april 2014.

Karriereforum

Det ble ikke arrangert industribesøk for Karriereforum i 2014 grunnet årsaker hos Karriereforum

I 2015 arrangeres industribesøk med Karriereforum i Tromsø (04.05.15)

Samarbeidsavtaler

Kyllingstad & Kleveland

Norsk Industri Olje & Gass etablerte i 2010 en samarbeidsavtale med advokatfirmaet Kyllingstad & Kleveland. Kyllingstad & Kleveland er et spesialisert advokatfirma som tilbyr juridiske tjenester til offshore og leverandørindustrien. Firmaet arbeider tett med klientene, og forretningsfilosofien er tilgjengelighet, rask respons og konkrete og anvendelige råd. Kyllingstad & Kleveland har kontorer i både Oslo og Stavanger.

Kyllingstad & Kleveland og Norsk Industri har inngått en rammeavtale som sikrer medlemmene juridisk assistanse til avtalte satser. Rammeavtalen innebærer også at Kyllingstad & Kleveland ikke fakturerer for den innledende konferansen, dvs. at Norsk Industris medlemmer kan ta en telefon for å diskutere juridiske problem, f eks i forbindelse med anbudsklarifiseringer og forhandlinger eller tvister. Ønsker medlemmet å gå videre, opprettes en sak dersom det konstateres at det foreligger et juridisk problem. Juridisk bistand faktureres til avtalte satser iht. rammeavtale med Norsk Industri.

Kyllingstad & Kleveland har bred erfaring med tolkning og utforming av avtaler, håndtering av risiko i kontrakt og forhandling av kontrakter. Firmaet håndterer også kompliserte og krevende prosesser.

Selskapet holder også kurs i praktisk kontraktsrett for medlemmene og kan tilrettelegge spesialiserte kurs i den enkelte bedrift.

Kyllingstad & Kleveland vil som en del av rammeavtalen bistå Norsk Industri i forhandlinger av standardkontraktene etter behov.

Olje & Gass bransjeforening					
RESULTATREGNSKAP					
	2015	2014	2013	2012	2011
Driftsinntekter:					
Kontingent					305 900
Bidrag fra Norsk Industri					
Tilskudd fra ekstern kilde	25 145				
Andre inntekter *	404 520	400 568	384 239	220 104	179 254
Sum driftsinntekter:	429 665	400 568	384 239	220 104	485 154
Driftskostnader:					
Konsulenthonorar	18 500	260 000	390 000		
Reise- og møtekostnader		35 135	128 970		
Kontingenter og gaver					
Diverse bidrag **	100 000	100 000	100 000		
Diverse kostnader ***	94 429	171 033			923
Avskrevet kontingent/Tap på krav			800		
Sum driftskostnader:	212 929	566 168	619 770	0	923
Årsresultat	216 736	-165 600	-235 531	220 104	484 231
BALANSE					
	2015	2014	2013	2012	2011
Eiendeler:					
Øremerkede midler for bransjen	3 202 372	2 985 636	3 151 236	3 386 767	3 166 663
Egenkapital og gjeld:					
Øremerkede midler pr 1.1.	2 985 636	3 151 236	3 386 767	3 166 663	2 682 432
Årsresultat	216 736	-165 600	-235 531	220 104	484 231
Øremerkede midler pr. 31.12.	3 202 372	2 985 636	3 151 236	3 386 767	3 166 663
Oslo, den 09.03. 2016					

Merknad til regnskap:

*inntekter fra Offshore Strategikonferansen

**Standard Norge utover hovedbevilgning fra Norsk industri

*** Informasjon, marked og eksterne konferanser

Alle kostnader vedr. ordinær drift av bransjeforeningen dekkes av Norsk Industri.